

STORTINGET

Innst. 291 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:121 S (2022–2023)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kathy Lie og Cato Brunvand Ellingsen om inkludering av barn og unge i idretten

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen legge inn idrett som eget satsingsområde i områdesatsingsprogrammet i løpet av 2024 og ha som mål å øke driftstilskuddet til idrettsklubber i levekårsutsatte områder.
- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan man skal klare å inkludere alle barn som ønsker det, i idrettslagene lokalt, uten at store kostnader er til hinder for deltakelsen for den enkelte.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Ragnhild Male Hartviksen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og

Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til representantforslaget om inkludering av barn og unge i idretten. Representantforslaget har to konkrete forslag.

Komiteen viser også til kultur- og likestillingsministerens uttalelse om representantforslaget, datert 3. mars 2023, som er vedlagt innstillingen. Komiteen har invitert til skriftlige innspill i saken og har mottatt ett innspill.

Generelle merknader

Komiteen mener at barn og unge skal ha lik mulighet til å delta på fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi, hvem de er og hvor de bor.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at et godt og tilgjengelig aktivitetstilbud til barn og unge er helt sentralt for å ha gode oppvekst- og lokalmiljøer, og er derfor bekymret for at den «dyrtiden» vi nå er inne i, sammen med etterdønningene av pandemien, kan medføre at foreldre i lavinntektsfamilier ikke har råd til å betale kontingentkostnadene for barnas idrettsaktiviteter.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne mener dette særlig er en utfordring i levekårsutsatte områder, og at de derfor fremmer forslag om en økning i driftstilskudd til idrettslagene ved å legge til idrett som nytt programområde i områdesatsingene som allerede foreligger.

Komiteen viser til statsrådets svarbrev om at områdesatsing er en ekstra innsats over en avgrenset tidsperiode. Intensjonsavtalene mellom stat og kommune

om områdesatsing varer i dag mellom 5 og 10 år. De aller fleste kommunene prioriterer innsats rettet mot barn og unge. Et velfungerende nærmiljø og medvirkning i dette er avgjørende for barn og unges trivsel. En sunn og god folkehelse er et gode for alle landets kommuner.

Komiteen viser også til at forslagsstillerne mener det er behov for en plan for hvordan en skal klare å inkludere alle barn som ønsker det, i idrettslagene, uansett hvor de bor, og at de fremmer forslag om en slik ny plan som skal bidra til at kostnader ikke er til hinder for deltakelsen for den enkelte.

Komiteen viser til at statsråden i sin vurdering av forslaget i sitt svarbrev til komiteen nevner en rekke av de allerede eksisterende støtteordningene som finnes, ordninger for både den enkelte familie, for idrettslagene og for frivilligheten per i dag.

Idrett og friluftsliv som satsingsområde

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at et godt og tilgjengelig aktivitetstilbud til barn og unge er helt sentralt for å ha gode oppvekst- og lokalmiljøer.

Flertallet viser til flere medieoppslag i det siste, som har belyst at breddeidretten ikke har økonomisk rygg til å bære etterdønningene etter pandemien, høye strømgninger, økte priser og flere familier som ikke kan betale for å delta. Dette gjelder særlig i levekårsutsatte områder.

Flertallet mener derfor det nå er viktig med en ekstra innsats for å minske utenforskap for barn og unge i levekårsutsatte områder innenfor idrett og også friluftsliv, og ønsker å løfte et slikt fokus inn i arbeidet med de områdesatsingene som allerede foreligger. Områdesatsinger i storbyer skal bidra til bedre miljø, boforhold og levekår i byområder med store levekårsutfordringer. Satsingene er et samarbeid mellom stat og kommune som ser flere virkemidler i sammenheng, og hvor kommunene selv i stor grad foreslår hva deres områdesatsing skal omhandle. I dag er det områdesatsinger i følgende byer: Oslo, Drammen, Stavanger, Bergen og Trondheim. Disse byene har en intensjonsavtale med staten og søker årlig om midler til handlingsprogrammer med konkrete tiltak.

Flertallet mener at i 2024 bør staten ha økt fokus på idrett og friluftsliv i sin vurdering av søknader om midler til områdesatsing.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Fremskrittspartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen løfte idrett og friluftsliv som en satsing i sitt arbeid med områdesatsingspro-

grammet ut 2024, og ha som mål å øke driftstilskuddet til idrettsklubber i levekårsutsatte områder.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at områdesatsinger i storbyer skal bidra til bedre miljø, boforhold og levekår i byområder med store levekårsutfordringer. Satsingene er et samarbeid mellom stat og kommune, som ser flere virkemidler i sammenheng og bidrar til mer effektiv bruk av statlige og kommune midler. Kommunene utarbeider forslag til innsatsområder på bakgrunn av de utfordringene som er i området, og sine politiske prioriteringer. Staten har siden 2014 samarbeidet med flere kommuner om områdesatsingene. Felles for områdesatsingene er at de skal bidra til en varig forbedring av tjenester og nærmiljøkvaliteter der behovene er størst. Dette kan variere fra kommune til kommune, og selv om det gis en rekke eksempler på hva det jobbes med i områdesatsingene, blant annet opprusting av bo- og nærmiljø, møteplasser og kulturaktiviteter, er det i dag ikke definert hva som skal være satsingsområdene i områdesatsingsprogrammet. Selv om det er tydeliggjort at det er altfor mange barn og unge som ikke får delta i idretts- og fritidsaktiviteter på grunn av familiens økonomi, mener disse medlemmer at det ikke er riktig at dette skal løftes frem som et særskilt satsingsområde i områdesatsingsprogrammet. Statsråden opplyser dessuten i sitt svarbrev til komiteen at alle kommunene som er en del av denne ordningen, har prioritert innsats rettet mot barn, unge, nærmiljø og medvirkning og også har tiltak for å styrke frivillig eller organisert aktivitet og deltakelse. Disse medlemmer registrerer at forslagsstillerne har endret sitt opprinnelige forslag om å definere idrett som et eget satsingsområde, og at det nå i stedet bes om at regjeringen løfter idrett og friluftsliv som en satsing i sitt arbeid med områdesatsingene.

Plan for inkludering av barn og unge

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til tilbakemeldinger fra breddeidretten om at det er bedre, enklere og mer effektivt å gi mer støtte til drift som kan holde de generelle kostnadene nede, enn diverse støtteordninger og stadig nye prosjekter man må søke på.

Disse medlemmer mener at breddeidretten ikke trenger merarbeid for klubbens frivillige. Den trenger bedre grunnfinansiering og økonomisk forutsigbarhet, som kan følges av betingelser som universell utforming og lavere kontingent.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, understreker at idretten er autonom og selv bestemmer hvordan de skal jobbe med å sikre bedre inkludering av barn og unge. Fler-

tallet har merket seg at Norges Idrettsforbund har «idrettsglede for alle» som visjon og har igangsatt et arbeid for å redusere økonomiske hindringer for barn og unges deltakelse.

Flertallet viser til at statsråden i sitt svarbrev til komiteen nevner en rekke av de allerede eksisterende statlige støtteordningene som finnes for å gi idretten gode rammevilkår og redusere utfordringene den har med dyrtid. Men siden behovet for tiltak for bedre inkludering av barn og unge i idrett nå er stort, kan det bli nødvendig med flere enn de allerede eksisterende støtteordningene.

Flertallet mener det derfor vil være nyttig med en egen plan for hvordan en skal klare å inkludere alle barn som ønsker det, i idrettslagene, uansett hvor de bor.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan staten skal bidra til å inkludere alle barn som ønsker det, i idrettslagene og friluftsliv lokalt, slik at store kostnader ikke er til hinder for deltakelsen for den enkelte.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre vil peke på at statsråd Anette Trettebergstuen i sitt svarbrev til komiteen skriver at det allerede finnes en rekke ordninger og tiltak fra regjeringen som samlet sett viser at regjeringen allerede har en strategisk og kraftfull satsing for å senke terskelen for deltakelse i fritidsaktiviteter slik at alle barn og unge skal kunne delta. Tilbakemeldinger fra sektoren, både idrett og frivillighet, viser imidlertid at dette ikke er tilstrekkelig. Det oppleves som at det er et utall av ulike søknadsordninger for spesifikke satsingsområder, som er arbeidskrevende å forholde seg til og ikke gir den nødvendige støtten til de grunnleggende aktivitetene lagene og organisasjonene har, og som heller ikke gir støtte til barn og unge som ikke får delta på grunn av familiens økonomiske situasjon. Disse medlemmer mener derfor at det vil være bra med en helhetlig plan for hvordan man skal klare å inkludere alle barn som ønsker det, og støtter forslaget om å be regjeringen lage en plan for dette. Disse medlemmer mener likevel at det vil styrke det videre arbeidet med inkludering av barn og unge i idrett og friluftsliv dersom en slik plan legges frem for Stortinget, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til plan for hvordan man skal inkludere barn og unge i idrett og friluftsliv.»

Komiteen mener for øvrig at det også er viktig at idretten selv tar «sosialt ansvar» framover og gjør sitt for at alle barn og unge fortsatt kan inkluderes i ulike idrettsaktiviteter, selv om de kommer fra levekårsutsatte områder eller familier.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til plan for hvordan man skal inkludere barn og unge i idrett og friluftsliv.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteens tilråding II fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen løfte idrett og friluftsliv som en satsing i sitt arbeid med områdesatsingsprogrammet ut 2024, og ha som mål å øke driftstilskuddet til idrettsklubber i levekårsutsatte områder.

II

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan staten skal bidra til å inkludere alle barn som ønsker det, i idrettslagene og friluftsliv lokalt, slik at store kostnader ikke er til hinder for deltakelsen for den enkelte.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 25. april 2023

Grunde Almeland

leder

Åslaug Sem-Jacobsen

ordfører

**DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

23/755-

3. mars 2023

Dokument 8:121 S86 S (2022–2023) representantforslag fra SV om inkludering av barn og unge i idretten, jf. 23/755-1

Jeg viser til brev fra familie- og kulturkomiteen 9. februar 2023, der komiteen ber departementet uttale seg om følgende representantforslaget fra stortingsrepresentantene Kathy Lie og Cato Brunvand Ellingsen:

1. Stortinget ber regjeringen legge inn idrett som eget satsingsområde i områdesatsingsprogrammet i løpet av 2024 og ha som mål å øke driftstilskuddet til idrettsklubber i levekårsutsatte områder.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan man skal klare å inkludere alle barn som ønsker det, i idrettslagene lokalt, uten at store kostnader er til hinder for deltakelsen for den enkelte.

Regjeringens målsetting er at alle barn og unge skal ha lik mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, uansett hvem de er og hvor de bor. Gjennom deltakelse i fritidsaktiviteter opplever barn og unge mestring, inkludering og glede ved å dyrke interesser i fellesskap med andre.

1. Stortinget ber regjeringen legge inn idrett som eget satsingsområde i områdesatsingsprogrammet i løpet av 2024 og ha som mål å øke driftstilskuddet til idrettsklubber i levekårsutsatte områder.

Områdesatsingene er et samarbeid mellom stat og kommune om en ekstra innsats i et levekårsutsatt område som forankres i en intensjonsavtale. Intensjonsavtalen beskriver hvilke innsatsområder som stat og kommune skal samarbeide om. Kommunene utarbeider forslag til innsatsområder på bakgrunn av de utfordringene som er i området, og politiske

prioriteringer. Bolig og nærmiljø, sysselsetting, oppvekst og utdanning er innsatsområder som kommunene prioriterer høyt. Områdesatsingene er en ekstra innsats over en avgrenset tidsperiode, avtalene i dag er mellom 5-10 år.

Alle kommunene har prioritert innsats rettet mot barn og unge, nærmiljø og medvirkning, og har tiltak for å styrke frivillig eller organisert fysisk aktivitet og deltakelse. Dette er viktige arenaer for inkludering og medvirkning i nærmiljøet, i tillegg til bedre folkehelse.

2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan man skal klare å inkludere alle barn som ønsker det, i idrettslagene lokalt, uten at store kostnader er til hinder for deltakelsen for den enkelte.

Under beskriver jeg en rekke ordninger og tiltak fra regjeringen som samlet viser at vi allerede har en strategisk og kraftfull satsing for å senke terskelen for deltakelse i fritidsaktiviteter, slik at alle barn og unge kan ta del i aktivitetene og fellesskapene dette gir.

Regjeringen satser tydelig på brede støtteordninger til frivilligheten som det viktigste tiltaket for å sørge for at alle barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter uansett hvor de bor, hvem de er, og hvor mye foreldrene tjener.

Enda flere rammes nå av at dyrere strøm og dyrere mat. Derfor prioriterer regjeringen 100 millioner kroner fra spillmiddeloverskudd fra Norsk tipping, som skal fordeles allerede i mai 2023. Midlene skal treffe der behovene er størst og vi skal ha dialog med idretten mht fordeling.

Brede støtteordninger til frivilligheten for deltakelse

Enkle, frie og brede støtteordninger uten byråkrati er det frivilligheten og idretten etterspør for å holde kostnadene nede. Forskjellene i deltakelse blant barn og unge er store samfunnsutfordringer, som regjeringen prioriterer høyt å bekjempe.

Full merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner gir mer enn 22 000 lag og foreninger tilskudd. Flertallet er lokale idretts-, kultur- og fritidsforeninger som tilbyr aktiviteter til barn og unge. Både i 2021 og i 2022 har løftet om full momskompensasjon blitt innfridd, og i 2022 ble det bevilget over 2 milliarder kroner til ordningen. Det betyr at ordningen er styrket med om lag 300 millioner kroner under Støre-regjeringen.

De lokale aktivitetsmidlene i idretten og Frifondmidlene til barne- og ungdomsorganisasjoner – nærmere 700 millioner kroner til sammen, er også slike brede ordninger som skal bidra til å holde kontingentene nede. Dette er midler som organisasjonene i stor grad kan bestemme selv hvordan best blir brukt.

I tillegg finnes målrettede ordninger som stimulerer til at lag og foreninger gjør en ekstra innsats for inkludering. Som tilskudd til inkludering av barn og unge, som alene er på over 664 millioner kroner i 2023. Ordningen Inkludering i idrettslag var på 25 mill. kroner fra spillmidlene til idrettsformål for 2022, en økning på 5 millioner kroner fra 2021. Inkludering i kulturliv ble opprettet i 2020 og var da på 5 millioner kroner. I 2022 er ordningen på 12,6 millioner kroner. I tillegg er det også i 2023 en søknadsbasert ordning for mangfolds- og inkluderingstiltak i samarbeid med tre private aktører (OBOS, Sparebankstiftelsen DNB og Stiftelsen VI). De bidrar med samlet 100 millioner kroner for årene 2022 og 2023, mens staten bidrar med samme beløp gjennom statsbudsjettmidler og spillemidler.

Gjennom spillmidlene til idrettsformål går tilskudd til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg i kommunene. Dette er infrastruktur som må være på plass for at barn og unge skal ha aktiviteter å delta på. I 2022 var tilskuddet til idrettsanlegg i kommunene på 1,7 milliarder kroner.

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) får for 2023 et tilskudd på 810 millioner kroner fra spillmidlene til idrettsformål. Det statlige tilskuddet skal blant annet bidra til å bygge ned barrierer for deltagelse og forsterke arbeidet med å redusere og begrense hindringer for deltagelsen til barn og unge basert på sosial ulikhet og foresattes sosioøkonomiske status. I tillegg har NIF mottatt 30 millioner kroner fra spillmidlene til idrettsformål til et krafttak for mangfold og inkludering i idrett i perioden 2022-2024. Målet er å styrke det allerede pågående mangfolds- og inkluderingsarbeidet, bygge ny kunnskap og beste praksis, og gi arbeidet i norsk idrett et ekstraordinært løft.

Regjeringen stiller også opp for frivilligheten i den krevende tiden vi er inne igjennom å raskt få på plass strømstøtte til frivilligheten. Formålet med denne strømstøtten er å bidra til at organisasjonene skal kunne opprettholde aktivitetsnivået uten å øke deltakeravgifter. Ordningen har samme, høye dekningsgrad som ordningen for husholdninger, og det er hittil bevilningene over 1,3 milliarder kroner til formålet.

Penger er likevel ikke nok, og utfordringen må løses i samarbeid. For frivilligheten vet vi at det er viktig å gjøre det lett og attraktivt å være frivillig, slik at folk kan bruke tiden sin på det de brenner for, fremfor administrasjon. Regjeringen har samlet statlige tilskudd til frivillige organisasjoner i en ny portal på nett, «tilskudd.no», som skal gjøre det lett for alle å finne frem til aktuelle tilskudd på de fleste samfunnsområder. Det er 136 tilskudd på ett sted med informasjon om søknadsfrister, hva man kan søke om støtte til mm. I januar var publisert tall for 2022 at det er tildelt over 9 milliarder kroner i tilskudd til over 26 000 mottakere.

Vi jobber også for økt deltakelse gjennom Fritidserklæringen, som både, barne- og familieministeren og jeg har ansvar for å følge opp. Denne har sin egen handlingsplan. En ekspertgruppe om barn i fattige familier arbeider også med problemstillingen deltakelse. Rapporten deres leveres innen 15. april 2023 og regjeringen tar med seg innspillene inn mot statsbudsjettet for 2024. I tillegg vil deltakelse være et tema i kulturfrivillighetsstrategien, som kommer i løpet av mai. Regjeringen jobber nå systematisk sammen med idretten og andre

offentlige aktører for å finne varige løsninger for å få deltagelsen opp og prisene og utstyrspresset ned.

Med hilsen

Anette Trettebergstuen

